

Bijlage 1 bij brief Arbeidsinspectie over uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

De Nederlandse Arbeidsinspectie ziet in de Memorie van Toelichting (MvT) een aantal teksten staan die naar haar idee verduidelijking dan wel correctie behoeven. Hieronder geeft de Arbeidsinspectie desbetreffende tekstblokken weer met een aantal suggesties.

In de MvT wordt het verrichten van arbeid of diensten op meerdere plekken steeds samen benoemd. Arbeid is elke lichamelijke of geestelijke inspanning. Ons inziens volstaat enkel het woord "arbeid".

In de MvT wordt meermaals gesproken over "arbeid doen verrichten". Voorgesteld wordt om dit te wijzigen in "waardoor een persoon arbeid verricht". Hierdoor vallen zowel doen verrichten en laten verrichten onder het begrip.

Blz. 7: suggestie is om het woord "duidelijk" weg te laten in: "gevallen waarin een inlener op de hoogte is van duidelijke signalen dat feitelijk bij diens bedrijf werkzame arbeidsmigranten mogelijk ernstig worden benadeeld door de uitlener". In voorkomende situaties gaat het toch om elk signaal dat kenbaar kan zijn door de inlener? Klopt de aanname dat er geen sprake is van verificatieplicht door de inlener, doch enkel als hij/zij een melding/signaal ontvangt dat actie verwacht wordt en niet wordt weggekeken?

Blz. 7: "De strafbaarstelling van voordeeltrekking richt zich tot profiteurs van mensenhandel, kinderhandel of de ernstige benadeling van een persoon. Het gaat telkens om het verkrijgen van financieel voordeel uit een van deze misdrijven". Niet duidelijk is of ouders/verzorgers van kinderen die hun eigen kinderen dwingen tot het maken van bijvoorbeeld vlogs en van hen profiteren hier ook onder vallen.

Blz. 8-9: In de wet en MvT wordt een onderscheid gemaakt tussen slachtoffers van arbeidsuitbuiting en ernstige benadeling ten aanzien van de leeftijd jonger dan 18 jaar. Er is beleid voor slachtoffers Arbeidsuitbuiting onder de 18 jaar, maar niet ten aanzien van slachtoffers Ernstige benadeling. Kan in de MvT toegelicht worden waarom dit onderscheid gemaakt wordt?

Blz. 8-9: kinderhandel is gericht tegen kinderen beneden de leeftijd van 18 jaar. In de Arbeidstijdenwet (ATW) is een kind een persoon jonger dan 16 jaar. Op blz. 18 wordt voor wat betreft het strafbaar stellen van kinderarbeid opgemerkt: "Alleen in uitzonderlijke gevallen wordt een overtreding van arbeidsnormen aangemerkt als een strafbaar feit, op basis waarvan een strafrechtelijke vervolging kan worden ingesteld. Gedacht kan worden aan arbeidsuitbuiting en het overtreden van het verbod van kinderarbeid, indien het desbetreffende kind bij het verrichten van arbeid een ongeval overkomt dat ernstig lichamenlijk of geestelijk letsel of de dood ten gevolge heeft." Onvoldoende duidelijk is wat dit betekent voor kinderen tussen de 16-18 jaar. Weliswaar staat er in de MvT "Gedacht kan worden aan", maar het ook opnemen van het negeren van het bevel tot staken of niet aanvangen van de arbeid (ATW) en het negeren van de stillegging op grond van de Arbwet als reeds bestaande strafbare feiten maakt de tekst vollediger.

Blz. 15: Het begrip financieel voordeel is breder dan onderbetaling of niet uitbetaling van loon. Nadere verduidelijking of invulling hiervan is wenselijk. Een aantal voorbeelden hierbij:

- Onvoldoende duidelijk is wat onder het financieel voordeel valt in het geval van kinderen jonger dan 15 jaar, waarbij de WML niet geldt. Financieel voordeel kan ook bestaan door kostenbesparing op bijvoorbeeld veiligheidsmaatregelen of het niet uitbetalen van vakantiegeld of het niet hebben van vakantiedagen.
- Een werkende kan volgens het WML worden uitbetaald, maar toch substantieel worden onderbetaald, omdat het rechtens geldende loon hoger is dan het WML. Hoe wordt hiermee omgegaan?

Blz. 17: voorgesteld wordt om het gegeven voorbeeld aan te passen, omdat 10 uur per dag werken conform ATW en aanvullende regels (bijv. max aantal uren per week) is toegestaan. Voorstel van een voorbeeld is: Een werknemer van 21 jaar of ouder werkt 7 dagen in de week 11 uren per dag. Hij heeft zijn paspoort in eigen bezit. De arbeidskracht kent zijn rechten en plichten in Nederland niet, heeft geen vakantiedagen en mag zich niet ziekmelden. Hij verdient € 1.500 bruto per maand. In deze casus staat thans dat de Roemeen financieel afhankelijk is van de werkgever terwijl hij wel loon ontvangt conform WML. Niet duidelijk is op basis van hoeveel uren dit is. De overuren worden kennelijk niet uitbetaald. Waar zit hier de grens? Immers, het gros van de werknemers in Nederland is financieel afhankelijk van hun werkgever.

Blz. 35: In de MvT staat "Als een ernstige overtreding als bedoeld in de Arbeidsomstandighedenwet, kan worden aangemerkt een overtreding van normen met betrekking tot het werken met gevaarlijke stoffen en biologische agentia. Het gaat hier bijvoorbeeld om situaties waarin een persoon dient te werken met chemische stoffen zonder bescherming; het werken in arbeidsomstandigheden die direct gevaar voor de gezondheid opleveren en voor langere tijd werken met gevaarlijke machines zonder bescherming". Hierbij worden de volgende kanttekeningen opgemerkt:

- Er zijn meer zware overtredingen mogelijk in de zin van de Arbwet dan de gegeven voorbeelden werken met gevaarlijke stoffen of biologische agentia.
- Niet alle overtredingen van "normen met betrekking tot het werken met gevaarlijke stof en biologische agentia" zijn ernstig (of zwaar).
- Het werken met chemische stoffen zonder bescherming is niet per definitie ernstig. Dat is van veel meer factoren afhankelijk, o.a. de aard, mate en duur van de blootstelling.
- De zinsnede "het voor langere tijd werken met gevaarlijke machines zonder bescherming" gaat niet over gevaarlijke stoffen of biologische agentia. Het klopt daarom niet om dat als voorbeeld te noemen na de zinsnede "overtreding van normen met betrekking tot het werken met gevaarlijke stoffen en biologische agentia".

Blz. 35: tekstuele suggesties zijn vetgedrukt in de volgende alinea "Bij financieel nadeel kan bijvoorbeeld gedacht worden aan substantiële onderbetaling van het minimumloon, bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Wet minimumloon en vakantiebijslag (WML). Hoewel de vraag wanneer een onderbetaling 'substantieel' is zich niet in algemene zin laat beantwoorden, kan als ijkpunt gedacht worden aan onderbetaling, inhouding **op en/of** verrekening **met het minimumloon** in strijd met artikel 13 van de WML, of het niet-compenseren of uitbetalen van de langere arbeidsduur in strijd met artikel 13a van de WML, van een enkele werknemer, waarbij het bedrag van de totale onderbetaling 50 procent van het wettelijk minimumloon bedraagt". Dit tekstvoorstel is overgenomen uit artikel 3 van het Besluit WML, waarin staat wat een ernstige overtreding is.

Blz. 35: Als indicator van onderbetaling wordt o.a. contante uitbetaling genoemd. Echter, bij contante uitbetaling van het loon hoeft geen sprake te zijn van onderbetaling. Het minimumloon is dan niet op de juiste wijze, te weten giraal, uitbetaald. Dit is een overtreding van artikel 7a WML. Voorgesteld wordt deze indicator aan te passen, omdat het bijvoorbeeld wel een indicatie kan zijn dat mogelijk niet alle gewerkte uren conform de WML worden uitbetaald. De overuren worden dan bijvoorbeeld tegen een lager loon contant uitbetaald.

Blz. 35: De indicator loononderbetaling is afhankelijk van de verplichting die de werkgever heeft. Er zijn verschillen tussen vaste banen en uitzendbanen. Dit behoeft verduidelijking.